

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetaik.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

1. Wat is de aanleiding?

Het tempo waarin beroepen veranderen, verdwijnen en ontstaan, neemt toe. Uit gesprekken met instellingen en relevante stakeholders, komt een toenemende behoefte aan een responsief mbo naar voren. Ook vanuit de Tweede Kamer komt de roep om de flexibilisering van het mbo, bijvoorbeeld in de motie Lucas/Jadnanansing hierover. Een responsief mbo betekent dat onderwijsinstellingen, samen met het bedrijfsleven, snel kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt.

2. Wie zijn betrokken?

Afstemming over het experiment cross-overs heeft plaats gevonden met de volgende betrokkenen:

- MBO-Raad, als belangenbehartiger van de bekostigde mbo-instellingen;
- NRTO, als belangenbehartiger van de niet-bekostigde onderwijsinstellingen;
- JOB, als belangenbehartiger van de deelnemers;
- VNO-NCW / MKB Nederland, vanwege de rol en betrokkenheid van het (regionale) bedrijfsleven in dit experiment en de meerwaarde die het experiment voor hen kan hebben; en
- SBB, gezien hun rol in de uitvoering van het experiment.

Verder is gesproken met enkele onderwijsinstellingen over de invulling van het experiment.

3. Wat is het probleem?

Het tempo waarin beroepen veranderen, verdwijnen en ontstaan, neemt toe. Om hierop te kunnen inspelen is een responsief mbo noodzakelijk. Anders zijn er straks steeds vaker banen, waarvoor geen opleiding is in het mbo.

Het is noodzakelijk dat opleidingen en de daaraan ten grondslag liggende kwalificaties aansluiten bij nieuwe (innovatieve) beroepen. Met de herziening van de kwalificatiestructuur en met name de introductie van keuzedelen worden al belangrijke stappen gezet om een responsief mbo te realiseren. De bestaande mogelijkheden om te komen tot een nieuwe kwalificatie hebben twee nadelen:

- A. Kwalificaties vallen onder slechts één domein, terwijl nieuwe beroepen in toenemende mate elementen van meerdere sectoren bevatten;
- B. De procedure om te komen tot een geheel nieuwe kwalificatie vergt relatief veel tijd. De doorlooptijd voor het opstellen van een nieuw kwalificatiedossier kan - als gevolg van de afstemming met landelijke partijen - oplopen tot meerdere jaren.

Ad A

De mogelijkheid om nieuwe kwalificaties tot stand te brengen die op het snijvlak van twee of meer domeinen liggen, maakt echter nog geen deel uit van de nieuwe kwalificatiestructuur. Terwijl daar wel behoefte aan lijkt te zijn op de arbeidsmarkt. Bedrijven en onderwijsinstellingen verwachten dat er in toenemende mate beroepen opkomen die op meerdere sectoren betrekking hebben. Welke beroepen zich precies zullen gaan aandienen, is nu nog lastig te voorspellen. In het kader van dit experiment kan duidelijk worden in welke sectoren de beroepen zodanig veranderen dat behoefte is aan nieuwe cross-sectorale beroepsopleidingen.

Ad B

Een andere factor is dat de huidige overlegstructuren, waarbinnen kwalificatiedossiers tot stand komen, zich er onvoldoende voor lenen om snel tot een geheel nieuwe kwalificatie te komen. Snelheid is echter wel noodzakelijk als het onderwijs adequaat wil kunnen inspelen op

veranderingen op de arbeidsmarkt.

4. Wat is het doel?

Het experiment cross-overs heeft ten doel het mogelijk te maken dat mbo-instellingen in samenwerking met het bedrijfsleven snel kunnen inspelen op opkomende, cross-sectorale beroepen met een nieuwe kwalificatie die op twee of meer domeinen betrekking heeft. Door beter in te kunnen spelen op arbeidsmarktontwikkelingen wordt tegemoet gekomen aan de vraag vanuit het bedrijfsleven, in het bijzonder ten aanzien van innovatieve, opkomende cross-sectorale beroepen en kunnen deelnemers worden opgeleid voor deze beroepen van morgen. Uit dit experiment zal blijken of er behoefte is aan cross-over kwalificaties en of er aanleiding is om de mogelijkheid daartoe structureel te gaan regelen.

Een ander doel is dat de komende jaren uit dit experiment lessen zullen worden getrokken die van grote waarde kunnen zijn bij de beleidsvorming en besluitvorming over de toekomst van het mbo-stelsel. Het gaat dan onder meer om lessen over de wijze van totstandkoming van kwalificaties en de daarbij betrokken partijen.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Overheidsinterventie is nodig om het doel te bereiken. Met deze AMvB kan mogelijk worden gemaakt dat onderwijsinstellingen, op experimentele basis, met steun van het (regionale) bedrijfsleven, een cross-over kwalificatie samenstellen en op basis hiervan onderwijs vormgeven.

6. Wat is het beste instrument?

Een AMvB is het voorgeschreven instrument om experimenten mogelijk te maken. Ingevolge artikel 11a.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) is een AMvB nodig om te kunnen afwijken van het bepaalde in hoofdstuk 6 en 7 van de WEB. Bij ministeriële regeling kunnen de procedureregels over bijvoorbeeld deelname aan het experiment worden vastgelegd.

Het instrument 'experimentele regeling' is gekozen omdat het nog te vroeg is om de mogelijkheid van cross-sectorale kwalificaties structureel te gaan regelen. Uit de evaluatie van hoe het in de praktijk loopt, zal de nodige informatie naar voren komen, op grond waarvan kan worden beoordeeld of deze regeling moet worden omgezet in een structurele regeling en zo ja in welke vorm.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Het experiment heeft naar verwachting de volgende maatschappelijke consequenties.

Consequenties voor onderwijsinstellingen

- Onderwijsinstellingen krijgen (experimentele) ruimte om een cross-sectorale kwalificatie samen te stellen en op basis hiervan onderwijs aan te bieden. Hiermee kunnen ze snel inspelen op ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en dus beter inspelen op de vraag vanuit werkgevers.
- Het deelnemen aan het experiment zal van onderwijsinstellingen tijd en inspanning vergen, waaronder voor het samenstellen van de cross-over kwalificatie, het indienen daarvan en de samenwerking met bedrijven.
- Deelnemende onderwijsinstellingen dienen bovendien mee te werken aan de monitoring en evaluatie van het experiment.

Consequenties voor bedrijven

- Bedrijven die actief zijn in vakgebieden met innovatieve, opkomende, cross-sectorale beroepen kunnen er – samen met onderwijsinstellingen – voor zorgen dat het onderwijs goed aansluit bij de actuele op de arbeidsmarkt.
- Het experiment cross-overs faciliteert dat er mbo-gediplomeerden (en daarmee voor het bedrijfsleven potentiële werknemers) zijn die beschikken over de juiste kennis en vaardigheden voor nieuwe, cross-sectorale beroepen.
- Deelnemende bedrijven moeten garant staan voor praktijkplekken, zodat er voldoende praktijkplekken zijn voor studenten die een opleiding volgen op basis van een cross-over

kwalificatie.

Consequenties voor studenten

Studenten kunnen opleidingen volgen voor cross-sectorale beroepen waar nu en in de toekomst vraag naar is. JOB, als belangenbehartiger van de studenten, heeft positief gereageerd op het experiment cross-overs.